

Shrnutí série setkání „Příprava na český scénář“ pro členské a partnerské organizace

V Síti k ochraně demokracie střežíme „demokratické minimum“ ve spolupráci s desítkami expertů a expertek a zástupci občanské společnosti (přes 220 organizací a firem); výsledkem dlouhodobého monitoringu jsou naše pravidelné Zprávy o stavu české demokracie (Zprávu za rok 2024 si přečtete tady, máme ji i v angličtině).

Tento dokument slouží výhradně členským organizacím Sítě a organizacím, které o spolupráci se Sítí vyjádřily zájem (např. prostřednictvím tzv. cvičného požárního poplachu), jako shrnutí hlavních závěrů setkání „Příprava na český scénář“. Jedná se o interní dokument – nesdílejte jej dál mimo organizace zapojené do Sítě a/nebo poplachu.

Aktuálně řešíme:

- **KOMPLEXNÍ MONITORING:** vyhodnocujeme si pravděpodobnosti obecných scénářů a nejpravděpodobnější konkrétní rizika, informujeme o nich spolupracující organizace
- **RÁMCOVÉ PLÁNY:** pro největší rizika uzavíráme akční dohody s relevantními aktéry občanské společnosti a informujeme o nich členské organizace
- **POHOTOVOST:** zvětšujeme dosah pro případ nejzávažnějších hrozeb (tzv. červenou výzvu)
- **PROPOJENÍ:** propojujeme aktéry a podporujeme další iniciativy na ochranu a posilování demokracie

V čem je ochrana demokracie specifická:

1. Demokracie je komplexní systém, který funguje jako celek. To ve výsledku znamená, že se **hroutí nelineárně**.
2. Autoritáři jsou chytří – **využívají komplexnosti demokracie**. Ořezávají ji po kouskách a ve výsledku můžeme být snadno překvapeni, že je najednou pozdě a jim se podařilo zabetonovat svou moc.
3. Proto **nemůžeme čekat na “velké” ústavní zvraty** nebo jasná varování – když nastanou, bývá pozdě. Je potřeba sledovat drobné indikace: změny v rétorice, chování politiků, institucí a společnosti, legislativní návrhy, formování nečekaných koalic.
4. **Hrozby jsou kontextuální**, neexistují jasné “červené linie”. Je proto velkou výzvou určit, v jaký moment bít na poplach.
5. Autoritáři budou zkoušet, co jim projde. Navenek **to může vypadat nahodile**, ale nemusí to tak být. Je třeba zařídit, aby autoritářské praktiky byly nevýhodné.
6. Pokud se autoritám podaří **odříznout kritické hlasy**, půjde jim rozebírání demokracie snáz. Kritické hlasy (aktivisté, novináři, nezávislá média) jsou klíčové – je důležité je podporovat všemi dostupnými způsoby.
7. Autoritáři **využívají kouřových clon**. Zahlcením informačního prostoru a kulturními válkami odvádějí pozornost od toho, co je podstatné z hlediska zachování demokratického systému. Je třeba tuto strategii rozpoznat a hlídat to podstatné.
8. Ne každá změna je automaticky hrozba; demokracii chceme rozvíjet, ne jen bránit. Naše **důvěra v demokratický systém a jeho schopnost se vyvíjet** je klíčová – hledejme, jak ji posilovat.

Na co se připravujeme:

Budoucí scénáře: českou demokracii v časovém horizontu 2 let po parlamentních volbách 2025 nejpravděpodobněji čeká scénář “mírného oslabování” - tedy dílčí, ale netriviální útoky napříč tématy, v kombinaci s průběžným testováním průchodnosti různých návrhů a celkové proměny společenského ovzduší a vyostření diskurzu, který prosazování (z hlediska ochrany demokracie problematických) návrhů bude usnadňovat

Pravděpodobná rizika: mezi nejrizikovější oblasti řadíme média, občanskou společnost, nezávislost institucí, zahraničně-politické směřování, proměnu narativů/veřejné diskuze a další erozi v oblasti legislativního procesu (např. využívání neférových praktik k rychlému prosazení legislativy)

Hlavní závěry:

1. Nečeká nás “slovenský”, ani “americký”, ale **specificky český scénář**. Potřebujeme mít představu, co to znamená. Zároveň **zahraniční dění situaci u nás ovlivňuje** – aktuálně zejména to americké, Trump od změn odrazuje.
2. Je téměř jisté, že **ANO bude po volbách skládat vládu** a udávat tón. Klíčový bude **výsledek menších anti-systémových stran** – jejich případná účast ve vládě situaci vyostří.
3. Díky **silným institucionálním pojistkám** (Senát, prezident, justice) není razantní změna systému u nás pravděpodobná.
4. Justice a některé další oblasti **vypadají bezpečně, ale to nevylučuje dílčí rizika**. Např. již ohlášená reforma státního zastupitelství může být záminkou pro nebezpečné změny.
5. **Média veřejné služby** budou nejspíš ostřelována jako první. Máme se ozvat z principu a rázně, ale nejspíš se budeme muset smířit s kompromisy.
6. **Občanská společnost**, zejména ta kritická a ta spojená s kontroverzními tématy (migrace, enviro/green deal, gender/práva menšin) může být brzy pod tlakem. Je potřeba připravit se na útoky, prakticky i mentálně. Solidarita napříč tématy bude klíčová.
7. Je třeba **očekávat změnu rétoriky**, která částečně testuje, co projde... rizikovější témata už se dají předvídat: migrace, green deal, gender/práva menšin apod. Všímejme si, jak se o věcech mluví a vyjadřujeme nesouhlas včas. Mějme na paměti, že pouhá defenziva nestačí – zasadíme se o to, aby veřejným prostorem zněly narativy a argumenty, za kterými stojíme.

Jak s námi můžete spolupracovat na ochraně demokracie:

To základní je:

1. **Bud'te součástí** naší sítě, abychom se s Vámi mohli snadno spojit v případě zásadní hrozby. Připojit (jako organizace) se můžete na našem webu: <https://www.ochranademokracie.cz/pridejte-se-k-nam>.
2. **Bud'te připraveni** jednat v případě tzv. **červených výzev** – nejzávažnějších hrozeb.
 - Nabídneme Vám konkrétní možnosti zapojení.
 - Dopředu si prosím rozmyslete své možnosti (např. za jakých podmínek se můžete veřejně ozvat, kolik lidí a organizací jste schopni oslovit a/nebo co můžete v případě potřeby nabídnout k dispozici).

Jste připraveni se zapojit do případného odvracení hrozeb? Tušíte, co v takovém případě můžete nabídnout? Dejte nám to vědět **VYPLNĚNÍM DOTAZNÍKU**, děkujeme!

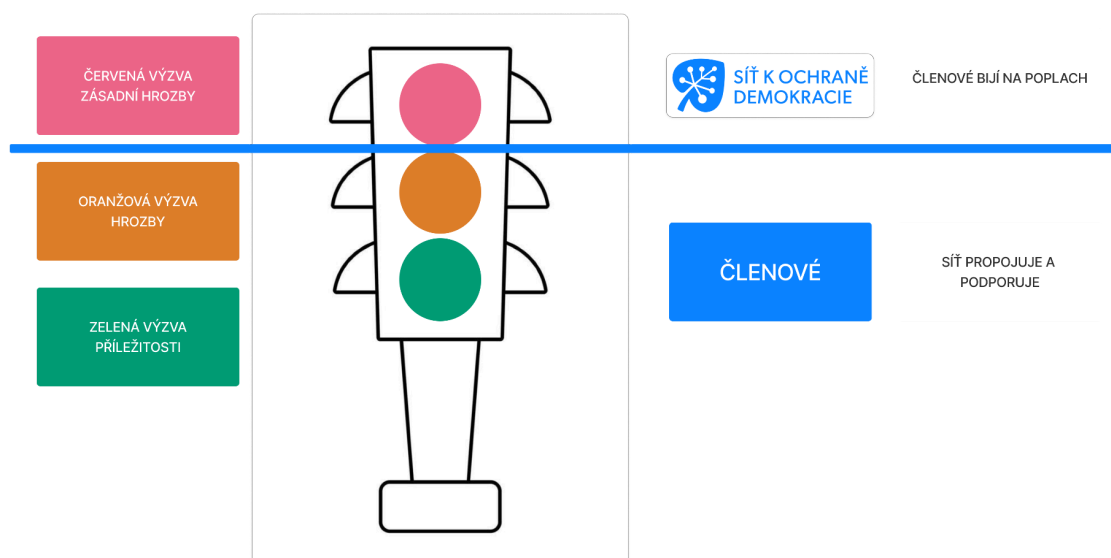
Pokud máte volné kapacity, uvítáme i následující:

1. **Připravte se** ve své organizaci.
2. Pomozte nám **rozšířit naši síť** o nové organizace – napište jim, ať se připojí do Sítě, nebo nás přímo propojte.
3. Máte-li kapacity pro **odvracení nejpravděpodobnějších hrozeb** (zapojení do přípravy tzv. rámcových plánů pro oblasti média, občanská společnost, proměna narativů a rizika v legislativním procesu), ozvěte se nám.
4. Pokud si děláte nějakou formu **monitoringu**, prosím spojte síly.
5. Propojte nás s **advokáty a právníky** ochotnými aktivně přispět v případě průšvihů (analýza dopadů legislativy, ochrana před šikanózními žalobami, ústavní stížnosti...).
6. **Zapojte** se do tzv. **zelených** a **oranžových** výzev ostatních členských organizací a vyjadřujte podporu organizací mimo vaši tematickou bublinu také v širším smyslu – vysíláte tím důležitý signál solidarity a důvěry.

Co jsou červené, oranžové a zelené výzvy:

Jménem Sítě bijeme na poplach pouze v případě zásadních hrozeb pro demokracii (prostřednictvím tzv. červených výzev). V takovém případě mobilizujeme všechny členy.

Infrastruktura Sítě ale slouží k propojování i v případě méně závažných hrozeb a příležitostí – k šíření informací a nabídce zapojení do iniciativ členských organizací Sítě. Pro tyto případy využíváme formát oranžových výzev (pro méně závažné hrozby) a zelených výzev (pro příležitosti). Výzvy mají pro přehlednost jednotný formát a vždy za nimi stojí konkrétní organizace.

Jak se můžete připravit sami:

1. **Mluvte spolu o budoucnosti.** Jak se můžete připravit? Jaké jsou vaše možnosti a limity v tématech ochrany demokracie?
2. Připravte si **plán, jak reagovat na verbální útoky** (základy krizové komunikace).

3. Preventivně dejte světu **vědět o tom, co děláte (dobře)** a jaký je váš přínos pro společnost/planetu (např. 1 článek do médií).
4. Na webu **zveřejněte informace** o tom, jak jste financováni.
5. **Dejte si do pořádku** vše, co by mohlo být záminkou pro šikanózní kontroly a nepříjemné pokuty (BOZP, výkazy, interní směrnice, GDPR, včasné odvody na ZP apod.).
6. Udělejte něco pro svou **komunitu příznivců**.
7. **Informujte své donory a podporovatele**, že se chystáte na horší časy a možná budete potřebovat jejich podporu.
8. Zkuste do své činnosti **vtáhnout nové** partnery/podnikatele/firmy.
9. Zapojte se do sítě/střechy NNO, **buďte v kontaktu s ostatními** NNO. Přispívejte ke společnému zájmu, chodte na pivo.
10. Využívejte příležitostí pro **posílení důvěry** ve společnosti a v instituce.
11. **Pozvěte své partnerské organizace** do Sítě k ochraně demokracie.

Co dál?

→ PŘIJĎTE NA INFORMAČNÍ SETKÁNÍ SÍŤE

Zúčastněte se setkání pro členské a spřátelené organizace, kde představíme, na jakých tématech a plánech pracujeme a jak se můžete připravit a zapojit vy! Napište na vendula@ochranademokracie.cz a pošleme Vám bližší informace.

- 7. října od 16 hodin / fyzicky v Praze
- 8. října od 17 hodin / ONLINE

→ NECHTE NÁM KONTAKT

Pokud chcete, abychom vám v případě ohrožení dali vědět, vyplňte prosím [tento dotazník](#) – díky němu zůstaneme ve spojení.

→ STAŇTE SE ČLENSKOU ORGANIZACÍ

Bližší informace o členství v Síti najdete [tady](#). Připojit se můžete vyplněním [tohoto formuláře](#).

Kontakty na koordinátory:

Vendula Menšíková - vendula@ochranademokracie.cz

Robin Ujfaluši - robin@ochranademokracie.cz

www.ochranademokracie.cz